

Súd: Okresný súd Nové Mesto nad Váhom
Spisová značka: 4P/33/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3520201712
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Alena Búliková
ECLI: ECLI:SK:OSNM:2020:3520201712.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom sudkyňou Mgr. Alenou Búlikovou vo veci starostlivosti súdu o maloletého S. G., nar. XX.XX.XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, dieťa rodičov: matky A. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. A. E. K., t.č. Ú.K. S. a otca A. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. A. E. K., adresa pre doručovanie: Š. XXXX, A. I., Č. X., za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom, v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Nad maloletým S. G., nar. XX.XX.XXXX, sa n a r i a d' u j e ústavná starostlivosť v zariadení T. Z. B. W. X. J., S. S. O. XX, XXX XX J..

II. Matka je p o v i n n á prispievať na výživu maloletého S. G., nar. XX.XX.XXXX, výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na neplnoleté, nezaopatrované dieťa alebo nezaopatrované dieťa podľa osobitného predpisu, vždy do 15. dňa mesiaca vopred, a to na účet T. Z. B. W. X. J..

III. Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletého S. G., nar. XX.XX.XXXX, výživným vo výške 45 Eur mesačne, vždy do 15. dňa mesiaca vopred, a to na účet T. Z. B. W. X. J..

IV. Týmto sa r u š í rozsudok tunajšieho súdu č.k. 9P/28/2019-63 zo dňa 24.10.2019, ako i uznesenie tunajšieho súdu č.k. 8PPOm/1/2020-10 zo dňa 19.05.2020.

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Na základe podnetu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 19.06.2020, tunajší súd uznesením č.k. 4P/33/2020-10 zo dňa 24.08.2020, začal konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým S. G., nar. XX.XX.XXXX. Maloletý bol neodkladným opatrením č.k. 8PPOm/1/2020-10 zo dňa 19.05.2020, nariadeným tunajším súdom podľa § 365 CMP, dočasne zverený do starostlivosti T. Z. B. W. X. J. z dôvodu, že jeho matka pre požívanie alkoholických nápojov nebola schopná riadne zabezpečiť starostlivosť o maloletého S.. Otec sa o maloletého dlhodobo nezaujíma.

2. V priebehu konania matka nastúpila do výkonu trestu odňatia slobody, a to od 14.07.2020 do 21.09.2020. Podmienečne prepustená môže byť matka najskôr k 18.02.2021. V súčasnosti vykonáva trest v Ú. E. K. J. F. S. Z. A. K. S..

3. Otec sa konania nezúčastnil, k návrhu sa nevyjadril a pojednávania sa nezúčastnil. Pobyt otca sa súdu napriek rozsiahlemu šetreniu dlhodobo nedarí vypátrať, preto mu boli všetky listiny vrátane predvolania doručované postupom podľa § 116 CSP.

4. Keďže ani jeden z rodičov svoju neprítomnosť na pojednávaní neospravedlnil a o odročenie pojednávania nežiadal, súd vec prejednal a rozhodol v ich neprítomnosti.

5. Na nariadenom pojednávaní bolo vykonané dokazovanie najmä správou kolízneho opatrovníka, správou T. Z. B. W. X. J. zo dňa 09.11.2020, správou ústavu na výkon trestu odňatia slobody, lustráciami v súdu dostupných registroch, ako i ostatným obsahom súdneho spisu, pričom súd zistil nasledovný stav: 6. Maloletý S.E. G., nar. XX.XX.XXXX, pochádza z nemanželského vzťahu matky A. G., rod. J., nar. XX.XX.XXXX a otca A. Z., nar. XX.XX.XXXX. Rodičia maloletého spolu nežijú od roku 2011, pričom maloletý bol rozsudkom tunajšieho súdu 11P/72/2011-26 zo dňa 25.08.2011 zverený matke a otcovi bolo určené výživné vo výške 45 Eur mesačne. Otec sa však o maloletého S. dlhodobo žiadnym spôsobom nezaujíma.

7. Matka s maloletým majú vybudovaný silný citový vzťah. Na strane matky však dlhodobo pretrváva problém s nadmerným požívaním alkoholu, čo malo opakovane negatívny vplyv na jej schopnosť zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloletého S..

8. Kvôli požívaniu alkoholických nápojov matkou bol najskôr na výchovu maloletého nariadený dohľad, a to uznesením tunajšieho súdu č.k. 4P/2/2017 zo dňa 16.03.2018. Neskôr však musel byť maloletý neodkladným opatrením č.k. 0PPOm/2/2019-4 zo dňa 27.04.2019 dočasne zverený do starostlivosti T. Z. B. W. X. J. z dôvodu, že u matky pretrvávali problémy s nadmerným požívaním alkoholu a sám maloletý sa už cítil správaním matky ohrozený.

9. Rozsudkom č.k. 9P/28/2019-63 zo dňa 24.10.2019 bolo rozhodnuté o odňatí maloletého S. z osobnej starostlivosti matky a bol mu nariadený pobyt v T. Z. B. W. X. J. na 6 mesiacov, za účelom zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov. Matke maloletého bola zároveň uložená povinnosť spolupracovať s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí - rešpektovať jeho pokyny a dostavovať sa v určených termínoch na tento úrad a povinnosť podrobiť sa liečbe závislosti od alkoholu u psychiatra a psychológa a predložiť o tom súdu doklad do doby skončenia výchovného opatrenia. Po dobu trvania tohto výchovného opatrenia však u matky nedošlo k úprave rodinných a sociálnych pomerov, stále požívala alkoholické nápoje a nebola schopná o maloletého zabezpečiť adekvátnu starostlivosť. Z uvedených dôvodov nebolo možné ani realizovať krátkodobé pobyty maloletého v domácnosti matky. Matka bola opakovane pod vplyvom alkoholu počas návštev maloletého, ako aj počas telefonických hovorov s maloletým. Za daného stavu bolo následne neodkladným opatrením rozhodnuté o dočasnom zverení maloletého do starostlivosti T. Z. B. W. X. J., a to uznesením č.k. 8PPOm/1/2020-10 zo dňa 19.05.2020.

10. Zo správny kolízneho opatrovníka zo dňa 19.11.2020 vyplynulo, že dňa 11.11.2020 im bola doručená správa T. Z. B. W. X. J. (ďalej len „T. J.E.“), ktoré odo dňa 27.04.2019 vykonáva osobnú starostlivosť o maloletého S., na pracovisku v W. D.. Od začiatku marca 2020 bolo fungovanie CDR ovplyvnené preventívnymi opatreniami na predchádzanie šírenia koronavírusu, čo sa odzrkadlilo okrem iného aj na zákaze návštev od polovice marca až do júna 2020. S. bol v tom čase v častom telefonickom kontakte s matkou. Stalo sa, že po telefonáte ho našli vychovávateľky plakať, keď sa ho spýtali na dôvod, povedal im, že mama bola zase opitá. Počas telefonátov s matkou maloletého viacerí členovia personálu opakovane nadobudli podozrenie na požitie alkoholických nápojov u matky, čo sa stupňovalo v letných mesiacoch, pred nástupom matky maloletého do výkonu trestu odňatia slobody. Vzhľadom na podozrenie, že matka užíva alkoholické nápoje pravidelne, nebolo prístupné ku krátkodobým pobytom maloletého v jej domácnosti. Matka navštívila S. v CDR dňa 3.6.2020, 17.6.2020 a 11.7.2020, pričom tieto návštevy prebehli v poriadku. Pri poslednej návšteve mu matka oznámila, že čoskoro nastupuje do výkonu trestu odňatia slobody. S. to znášal pomerne dobre, ale plakal. Po nástupe do výkonu trestu odňatia slobody matka požiadala o návštevu maloletého S., ktorá sa uskutočnila dňa 27.8.2020 v Ú. W. Ú. U.. Návšteva trvala jednu hodinu a bola bezkontaktná, prebiehala v izolovaných miestnostiach prostredníctvom telefónu. Po prvotnom strachu a rozpakoch z prostredia Ú. sa S. osmelil a návšteva prebiehala v radostnom duchu. Po premiestnení matky do Ú. S. sme sa po konzultácii so sociálnou pracovníčkou uvedeného zariadenia rozhodlo, že vzhľadom na aktuálne opatrenia budú využívané online návštevy prostredníctvom S.. Prvá takáto návšteva sa uskutočnila dňa 02.11.2020. S. sa na matku veľmi tešil, no chcel by s ňou hovoriť dlhšie ako povolených 20 minút. Ďalšia online návšteva im bude povolená v mesiaci december. Matka kontaktuje syna aj prostredníctvom listov, a ak je jej to umožnené, tak aj telefonicky. S. jej na listy odpisuje s pomocou vychovávateľky. Chlapec je v pravidelnom kontakte aj so sestrou E. Š. a bratrancom X. J. X. ho bol v sledovanom období navštíviť dvakrát, dňa 17.6.2020 a dňa 25.9.2020 v sprievode sociálnych pracovníčok z T. Z. B. W. X. A.. S. má bratranca rád, vždy sa na neho teší, nevie sa ho dočkať. S maloletým S. bola riešená otázka možnosti jeho prípravy na sprostredkovanie pestúnskej starostlivosti. Maloletému bola otázka náhradnej rodinnej starostlivosti objasnená s ohľadom na jeho vek a intelektovú úroveň, pričom maloletý k pestúnskej starostlivosti zaujal negatívne stanovisko. Plnoletá sestra E. Š. momentálne nie je schopná sa o brata postarať. Vzťah medzi matkou a maloletým S. je silný, majú sa radi, zaujímajú sa jeden o druhého a vyhľadávajú

svoju prítomnosť. Otec o maloletého S. nejaví žiaden záujem, nijakým spôsobom ho nekontaktuje. Jeho aktuálny pobyt nie je ani kolíznemu opatrovníkovi známy. Kolízny opatrovník nemá vedomosť o žiadnej osobe, ktorej by mohol byť maloletý S. zverený do náhradnej osobnej starostlivosti a taktiež nie je možné jeho zverenie do pestúnskej starostlivosti, keďže tento typ zverenia odmieta sám maloletý S.. Na základe vyššie uvedeného, bol kolízny opatrovník spolu s T. J. toho názoru, že uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine nespĺnilo svoj účel a nie je ani predpoklad, že by jeho opätovné uloženie viedlo k sanácii rodinného prostredia maloletého S. do starostlivosti matky. Preto navrhli nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým S. G.. Zároveň navrhli, aby súd zaviazal matku prispievať na výživu maloletého S. výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté, nezaopatrené dieťa alebo nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred na účet T. Z. B. W. X. J.. Výšku vyživovacej povinnosti otca ponechali na rozhodnutie súdu.

11. Zo správy T. Z. B. W. X. J. vyplynulo, že zo psychologického hľadiska predstavuje matka pre maloletého S. bezpečnú vzťahovú osobu, je s ňou v telefonickom kontakte a zasiela jej pravidelne listy, fotografie, svoje výtvary. Matka má záujem o psychický a fyzický stav syna. Z dôvodu, že matka sa aktuálne nachádza vo výkone trestu odňatia slobody a zároveň je u nej veľkým rizikom požívanie alkoholických nápojov, možno konštatovať, že v najlepšom záujme maloletého je jeho zotrvanie v T. Z. B. W. X., nakoľko vzájomný vzťah matky a maloletého je silný, majú sa radi, zaujímajú sa jeden o druhého a vyhľadávajú svoju prítomnosť. Navyše maloletý možnosť jeho prípadného zverenia do pestúnskej starostlivosti odmieta.

12. Podľa § 54 ods. 2 písm. b/ zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka.

13. Podľa § 54 ods. 5 zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

14. Podľa § 55 ods. 1 zákona o rodine, súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

15. Podľa § 81 ods. 1, 2 zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

16. Podľa § 62 ods. 1 až 5 zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

17. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

18. Na základe uvedených skutočností dospel súd k záveru, že v prípade maloletého S. je najvhodnejším riešením nariadenie ústavnej starostlivosti.

19. Primárnym problémom, pre ktorý sa maloletý ocitol v náhradnej starostlivosti bolo nadmerné požívanie alkoholu matkou, kvôli čomu matka nedokázala zabezpečiť riadnu a sústavnú starostlivosť o maloletého. Medzi maloletým S. a jeho mamou však stále existuje silná citová väzba a matka pre maloletého predstavuje primárnu vzťahovú osobu. Obaja sú na seba pozitívnym spôsobom naviazaní a neustále udržiavajú vzájomný kontakt.

20. Matka sa aktuálne nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, kde bude do 21.09.2021, ak nebude podmienene prepustená skôr. Existuje tak určitá nádej, že výkon trestu odňatia slobody by matke maloletého mohol pomôcť, aby už skutočne začala riešiť svoj problém so závislosťou od alkoholu. Pokiaľ by sa totiž matke podarilo zvládnuť problém s alkoholom, maloletý S. by sa zrejme mohol v relatívne dohľadnom čase vrátiť do starostlivosti svojej matky.

21. V okruhu príbuzných alebo známych maloletého niet vhodnej osoby, ktorá by bola schopná prevziať maloletého do svojej starostlivosti, preto nie je možné maloletého S. zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti.

22. Pestúnsku starostlivosť sám maloletý S. odmieta, pričom ani súdu sa toto riešenie v súčasnej dobe nejavilo ako vhodné. Pre maloletého S. by to bola len ďalšia významná a náročná životná zmena spojená s potrebou opäť si zvykať na nové prostredie, nových ľudí a nový režim. V súčasnom prostredí Centra pre deti a rodiny si už zvykol, našiel si tam svoje miesto, priateľov a darí sa mu tu. Matka maloletého bude z výkonu trestu odňatia slobody prepustená v horizonte niekoľkých mesiacov, preto je potrebné vyčakať, či si mama po prepustení z väzenia dokáže usporiadať svoje pomery, a či bude reálne prichádzať do úvahy návrat S. do jej osobnej starostlivosti.

23. Súdu sa preto javilo v najlepšom záujme maloletého nariadiť nad maloletým S. ústavnú starostlivosť, s tým, že maloletý naďalej zostane umiestnený v T. Z. B. W. X. J., kde sa t.č. už nachádza niekoľko mesiacov na základe neodkladného opatrenia.

24. Podľa § 81 ods. 1, 2 zákona o rodine, súd zároveň rozhodol aj o vyživovacej povinnosti oboch rodičov k maloletému S..

25. Matke súd určil vyživovaciu povinnosť vo výške 30 % zo sumy životného minima na nepnoleté, nezaopatrené dieťa alebo nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu, vždy do 15. dňa mesiaca vopred, a to na účet T. Z. B. W. X. J.. Vychádzal zo skutočnosti, že v čase rozhodovania súdu sa matka nachádzala vo výkone trestu odňatia slobody, kde má objektívne limitované zárobkové možnosti, teda nie je aktuálne v jej možnostiach uhrádzať maloletému vyššie výživné.

26. Keďže sa súdu nepodarilo zistiť pobyt otca a ani jeho aktuálne zárobkové možnosti, súd ponechal výživné otca v rovnakej výške 45 Eur mesačne, ako bolo naposledy určené rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 11P/72/2011-26 zo dňa 25.08.2011.

27. Obaja rodičia sú povinní poukazovať určené výživné na účet Centra pre deti a rodiny J., vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred.

28. Súd zároveň rozhodol o zrušení rozsudku tunajšieho súdu č.k. 9P/28/2019-63 zo dňa 24.10.2019, ako i uznesenia tunajšieho súdu č.k. 8PPOm/1/2020-10 zo dňa 19.05.2020, nakoľko rozhodnutím o nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletým stratili svoje opodstatnenie.

29. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia a to na Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (v šiestich vyhotoveniach). O odvolaní bude rozhodovať Krajský súd v Trenčíne.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, uvedenie spisovej značky) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie v zmysle § 365 ods.1 CSP možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods.1 CMP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 CMP).

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Exekúciu na peňažnú povinnosť (výživné) vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38 zák. č. 233/1995 Z.z.) a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (§ 29 zákona č. 233/1995 Z.z.).